

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Gfv.VI.30.470/2021/4.

A tanács tagjai: Dr. Simonné dr. Gombos Katalin a tanács elnöke

Dr. Osztovits András előadó bíró

Dr. Farkas Attila bíró

A felperes: ...

A felperes képviselője: Dr. Gyulai Sándor Csaba ügyvéd

Az alperes: ...

Az alperes képviselője: Bihary, B. Szabó, Jean, Zalavári és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző:
dr. Molnár Gergő Zsolt ügyvéd)

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.194/2021/11. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 34.G.41.085/2017/121. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 635.000 (hatszázharmincötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] 2008. július 11-én a felperes, mint hitelfelvevő és az alperes mint Bank 146.750.000 forint összegű, több devizanemben igénybevehető beruházási/fejlesztési hitelszerződést kötött. A szerződés 1.1. pontja – többek között – tartalmazta, hogy a hitelkeret az alábbi devizanemekben vehető igénybe: HUF, EUR, CHF, USD. A szerződés 1.4. pontja rögzítette, hogy a hitelfelvevőnek a hitelkeret futamideje alatt bármely kamatperiódus végén vagy bármely kamatperiódus közben lehetősége van bármely kölcsönt konvertálni (konverzió) a hitelkeret alatt igénybevehető devizanemekre, amelyekről köteles a Bankot írásban értesíteni

[2] 2008. szeptember 3-án a felperes előtörlesztési értesítőben arról tájékoztatta az alperest, hogy 134.087.500 forint összegben előtörlesztést kíván teljesíteni, továbbá ugyanezen a napon kelt lehívási értesítőben azzal fordult az alpereshez, hogy kölcsönt kíván igénybe venni 905.996, 62 CHF összegben 148 CHF/HUF egyedi árfolyamon. 2008. szeptember 5-én az alperes a hitelszerződés kiegészítésével rögzítette a svájci frankban lehívott kölcsönhöz kapcsolódóan a törlesztési ütemtervet. 2009. október 7-én a peres felek aláírták a hitelszerződés 2. számú módosítását, amely a hitelszerződés kiegészítésével megegyezően tartalmazta a CHF árfolyamon a törlesztési ütemtervet.

[3] 2018. május 30-án a hitelszerződés megszűnt tekintettel arra, hogy a felperes maradéktalanul eleget tett a visszafizetési kötelezettségének.

A felperes keresete és az alperes védekezése

[4] A felperes keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a felek között nem jött létre a szerződésmódosítás, másodlagosan annak megállapítását, hogy a szerződésmódosítás érvénytelen, mert az lehetetlen szolgáltatásra irányult. Jogkövetkezményként a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerinti elszámolást kérte. Harmadlagosan azt kérte, hogy ha létrejött a devizaszerződés, vagyis módosult a forintalapú szerződés, akkor a kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya miatt a szerződés tisztességtelen. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként 108.890.578 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[5] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és másodfokú ítélet

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megítélése szerint a 2008. szeptember 5-i szerződéses nyilatkozat nem a hitelszerződést, hanem az annak alapján korábban megkötött forint kölcsönszerződést módosította. A felperes akarathibára történő hivatkozását nem találta helytállónak, figyelemmel arra, hogy a törvényes képviselője a személyes meghallgatása során úgy nyilatkozott, hogy a lehívási és a törlesztési értesítőt maga írta alá, annak tartalmával tisztában volt. A támadott jogügylet nem új szerződés volt a felek között, hanem a korábbi hitelszerződést alapján kötött forintalapú kölcsönszerződés módosítása, amely eleget tett a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) és a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) valamennyi előírt követelménynek. A felek közötti hitelszerződés a konvertálást a felperes egyoldalú nyilatkozata alapján lehetővé tette, amely a felperes részéről lehívási és előtörlesztési értesítők Bankhoz történő eljuttatásával megvalósult. Az elsőfokú bíróság utalt arra is, a felek között nem fogyasztói szerződés jött létre, ezért az árfolyamkockázat tisztességtelensége az rPtk. 209/A. § (1) bekezdése alapján nem semmisségi, hanem megtámadási okot jelent és az első törlesztőrészlet teljesítésének időpontjához képest a felperes a megtámadással elkésztett.

[7] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A fellebbezés indokaira tekintettel azt állapította meg: a peres felek a felperes által a hitelkeret szerződés alapján felvett kölcsönt módosították annak devizaneme tekintetében. A konvertálást a hitelszerződés 1.4. pontja a már igénybe vett kölcsönök esetén is lehetővé tette. A konvertálás megvalósításának az alperes által alkalmazott menete a szerződésmódosítás létrejöttét nem befolyásolta, és amiatt a Bank szolgáltatása sem fizikailag, sem jogilag nem volt lehetetlen.

[8] A másodfokú bíróság szerint a tisztességtelen szerződési feltételre alapított megtámadás egy éves határideje a felperes esetében a 2009. január 30-án esedékes első törlesztés időpontjában kezdődött, mivel a felperes az rPtk. 236. § (2) bekezdés c) pontja alapján a teljesítéskor nem volt kényszerhelyzetben. A megtámadási határidő nyugvására vonatkozó jogszabályi előírások alapján alkalmazandó rPtk. 326. § (2) bekezdése szerint a felperes a menthető okból fennálló akadály megszűnésétől számított 3 hónapon belül még gyakorolhatta megtámadási jogát. A felperes jogi képviselője útján 2015. október 15-én az alpereshez intézett bejelentésében sérelmezte az árfolyamkockázati tájékoztatás hiányát, illetve alaptalannak tartotta az árfolyamváltozásból eredően a Bank által felszámított többletköltségeket. E bejelentés tartalma alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy a felperes ebben az időpontban már bizonyosan tudomásul bírta a konverzió folytán felmerült többletköltségeiről. Ehhez képest az alperes 2015. november 17-ei keltezésű válaszára is figyelemmel a csak 2016. június 30-án történt perindítás nem felelt meg a haladéktalan igényérvényesítés rPtk. 236. § (1) bekezdésében foglalt követelményének.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[9] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a keresetének helyt adó, másodlagosan az elsőfokú bíróságot új eljárásra, új

határozat hozatalára utasító határozat meghozatalát kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet az rPtk. 200. § (2) bekezdésébe, 205. §-ába, 236. §-ába, 522. §-ába, 523. §-ába, a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Számv. tv.) 15. § (3) bekezdésébe, 60. § (1) bekezdésébe, 165-167. §-aiba, az rHpt. 210. § (2) bekezdésébe, az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 3. § (3) bekezdésébe, 8. §-ába, 177. §-ába, 206. § (1) bekezdésébe, 221. § (1) bekezdésébe, valamint 261. § (1) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő. Állítása szerint a per során mindvégig arra hivatkozott, hogy a kölcsön-, nem pedig a hitelszerződésben meghatározott összeg nem konvertálható. Az eljáró bíróságok e körben nem tettek eleget az rPp. 221. § (1) bekezdésében írt indokolási kötelezettségüknek sem, mert nem tartalmazza egyik ítélet sem, hogy az elsőfokú eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleményében megállapítottakat miért nem vették figyelembe az ítélet meghozatala során. A felperes szerint a jogerős ítélet azért sérti a Számv. tv. konkrétan megjelölt rendelkezéseit, mivel az alperes által becsatolt kimutatások nem tesznek eleget ezeknek a jogszabályi rendelkezéseknek. Végül előadta azt is, hogy a jogerős ítélet megállapításával szemben haladéktalanul érvényesítette igényét, amikor tudomást szerzett arról, hogy a szerződés szerint az árfolyamkockázat őt terheli: 2015. október 15-én az alpereshez intézett ügyvédi bejelentésben sérelmezte az árfolyamkockázati tájékoztatás hiányát, ehhez képest ettől számítva egy éven belül a felperes bírósághoz fordult.

[10] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[11] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. Megállapította, hogy az a hivatkozott indokok alapján nem jogszabálysértő.

[12] A Kúria megítélése szerint a jogvita eldöntése szempontjából annak volt kiemelkedő jelentősége, hogy a peres felek között 2008. július 11-én létrejött szerződés [rPtk. 522. § (1) bekezdés] miként szabályozta a konverzió lehetőségét. A szerződés 1.4. pontja értelmében a hitelkeret futamideje alatt bármely kamatperiódus végén vagy kamatperiódus közben lehetősége van a hitelfelvevőnek bármely kölcsönt [rPtk. 523. § (1) bekezdés] konvertálni a hitelkeret alatt igénybe vehető devizanemekre. Ez a szerződéses rendelkezése egyértelműen a felperes számára biztosította annak lehetőségét, hogy a hitelkeretből már igénybe vett kölcsön összeget is utólag más devizanemre konvertálja. A felperes törvényes képviselője a per során tett személyes meghallgatása során arról nyilatkozott, hogy szerződési szándéka volt, hogy a forint kölcsönét CHF kölcsönre konvertálja, amit jelzett is az alperes felé. A szerződésnek ez a hivatkozott rendelkezése és a felek erre irányuló egybehangzó akaratnyilatkozata [rPtk. 205. § (1) bekezdés] alapján a már létrejött kölcsönszerződés elszámolási módját módosították akként, hogy a felperes a forintkölcsönnél kedvezőbb kamatmérték mellett devizában adósodott el.

[13] A felperes felülvizsgálati kérelmében az Számv. tv. rendelkezéseire hivatkozással egyrészt azt állította, hogy nem történt meg érvényesen a konverzió, másrészt gazdasági események hiányában nem jött létre szerződés. A Kúria e körben rámutat arra, hogy miután valós gazdasági eseményekre sor került, az alperes a megítélt hitelkereten belül folyósította a

kölcsönt, amelyet a felperes általa sem vitatottan felhasznált, majd szerződéses kötelezettségeinek eleget téve visszafizetési kötelezettségét is teljesítette, így a szerződés létrejötte nem vitatható. Utal továbbá arra, hogy a törvény kötelező érvényesülést kívánó szabályával ellentétes szerződés akkor érvénytelen, ha ennek jogkövetkezményeként a semmisséget maga a jogszabály kimondja. Az Számv. tv. vonatkozó rendelkezéseinél ilyen nem található, azaz ezzel összefüggő semmisségi jogkövetkezmény levonására nem kerülhet sor. Ezért nem volt jelentősége a jogvita eldöntése szempontjából az elsőfokú eljárásban kirendelt szakértői véleménynek sem. Mindezek alapján a jogerős ítélet az ebben a körben felhozott anyagi jogi és eljárásjogi jogszabályokat nem sérti.

[14] A tájékoztatási kötelezettséggel kapcsolatosan a Kúria arra mutat rá, hogy miután a felperes nem minősül fogyasztónak, ezért az rHpt. 210. § (2) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettség elmulasztásának nem a Ptk. 200. § (2) bekezdése szerinti semmisség a jogkövetkezménye (Kúria Gfv. VII. 30.243/2016.; közzétéve: BH2017. 375.), és ilyen jogkövetkezmény az rPtk. 205. § (3) bekezdéséből sem vezethető le. A szerződés megtámadási jogát pedig a felperes a törvényi határidőben nem gyakorolta.

[15] A Kúria egyetért a másodfokú bírósággal abban, hogy a tisztességtelen szerződési feltételre alapított megtámadás egyéves határideje a felperes esetében a konverziót követő első törlesztés időpontjában, 2009. január 30-án kezdődött [rPtk. 236. § (2) bekezdés c) pont]. Az rPtk. 236. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó rPtk. 326. (2) bekezdése szerinti nyugvás feltételei nem álltak fenn, különös tekintettel arra, hogy a felperes mint gazdálkodó szervezet éveikig deviza alapon fizette a kölcsönszerződés törlesztő részleteit és ezáltal árfolyamkockázata keletkezett, amit ő viselt, ami arra utal, hogy az ezzel összefüggő költségeiről nem 2015-ben szerzett tudomást. A megtámadási határidő tehát már 2010-ben lejárt. Az igényérvényesítése azonban akkor is elkészt, ha voltak olyan költségelemek, amelyek csak később váltak esedékessé, ugyanis a jogerős ítéletben írtak szerint a felperes 2015. október 15-i, alpereshez intézett bejelentéséből az kétségmentesen megállapítható, hogy ebben az időpontban maga sérelmezte az alperes által részére felszámított árfolyamváltozásból eredő többletköltségeket.

[16] A másodfokú bíróság a tényállást a bizonyítékok okszerű mérlegelése alapján állapította meg, a felperes pedig abban a körben felülvizsgálati kérelmét részletesen nem indokolta, hogy a jogerős ítélet az rPp. 3. § (3) bekezdését és 206. § (1) bekezdését miért sérti.

[17] Az rPp. 261. §-a a jelen perhez semmilyen módon nem kapcsolódó, perújításra vonatkozó eljárási szabályokat tartalmaz, ezért ezt a jelen eljárás szempontjából irreleváns jogszabályhelyet a jogerős ítélet nem sértheti.

[18] A Kúria mindezekre figyelemmel nem találta megállapíthatónak a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértéseket, ezért a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[19] rPtk. 236. § (3) bekezdés, 326. § (2) bekezdés

A döntés elvi tartalma

[20] Nem hivatkozhat a tisztességtelenségre alapított megtámadási határidő nyugvására az a gazdálkodó szervezet, amely az általa megkötött deviza alapú kölcsönszerződés alapján évekig fizeti a törlesztőrészleteket.

Záró rész

[21] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperest az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, amelynek összegét – figyelemmel a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseire – az alperes jogi képviselője által ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban állapította meg.

[22] Az ítélet elleni felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

[23] A Kúria a döntését az rPp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2022. április 12.

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András s.k. előadó bíró,
Dr. Farkas Attila s.k. bíró

hitelélül:

A kiadmány

S.K.

bírósági ügyintéző